



Despre Giovanni Papini, Mircea Eliade spunea: *„Miile de cărți pe care le-a citit nu l-au schimbat. Ideile pe care le-a promovat și le-a abandonat pe rând nu l-au secătuit. Opera vastă pe care a scris-o nu a izbutit să-l fixeze, să-l oprească pe loc, să-l predea complet istoriei moarte. Papini nu poate scrie «capodopere». Este și va rămâne el însuși în orice pagină scrisă și, dacă citești numai o parte, riști să nu înțelegi nimic, să crezi că acest geniu fără pereche este un simplu «literat».”*

E suficient să citești „Povestiri stranii” ca să-i dai dreptate scriitorului român. Papini e complex și paradoxal, inteligent și straniu, imposibil de „așezat” într-un loc anume între speciile literare. Volumul pe care vreau să vi-l prezint azi are povestiri atât de diferite, încât e imposibil de făcut un comentariu asupra întregului. Neputând face asta, am ales chiar prima dintre ele. Ajunge pentru a-i aprecia valoarea scriitorului italian. În “

Demonul mi-a spus

”, naratorul lui Papini spune:

“N-am întâlnit niciodată o ființă mai indulgentă decât Demonul. El cunoaște atât de bine răutățile, ticăloșiile, murdăriile și cruzimile omenești, încât nimic nu-l miră și nu-l indignează. E pașnic și zâmbitor asemenea unui înțelept antic [...].”

Povestitorul spune că Demonul

„l-a iertat până și pe Cel ce l-a condamnat și l-a izgonit de la sine”

Izgonirea din Rai s-a produs firesc,

„întrucât un rege nu poate îngădui în preajma sa ființe trufașe și nedisciplinate.”

Demonul e mulțumit cu pedeapsa primită. Chiar el recunoaște că ar fi putut avea o soartă mult mai crudă: ar fi putut fi condamnat la imobilism. După permanenta activitate, Cel Rău s-a săturat de atâta mișcare. Totuși, e clar că „experiența” acumulată în contact cu omul i-a folosit. Și-a dat seama că

„oamenii păcătuiesc singuri, în mod natural și spontan, fără să aibă nevoie de incitări și momeli.

Îi lasă să plece, iar ei aleargă spre el asemenea apei ce alunecă în jos pe povârniș.”

Demonul știe ce dorește să-l întrebe omul cu care stă de vorbă: de ce Adam și Eva, deși au gustat din fructul oprit n-au devenit zei, ci au fost alungați din Grădina Domnului. Probabil că numai un filozof ca Papini ar fi putut să dea un răspuns acestei întrebări. Dacă ar fi mâncat toate merele din acel pom, Adam și Eva ar fi dobândit întreaga înțelepciune. Astfel ar fi devenit Zei, iar

„Marele Bătrân n-ar mai fi avut puterea să-i alunge din Paradis [...] și niciun înger, chiar înzestrat cu săbii de foc, nu i-ar fi pus pe fugă.”

Nici acum speranțele întoarcerii în Rai nu sunt pierdute. Trebuie doar(?) de găsit acel pom și de mâncat toate fructele din el. După aceea, misiunea Demonului de a face rău pe Pământ se va încheia și poate că bunul Dumnezeu îl va rechema înapoi după multimilenara rătăcire prin lume pentru a aduce răul în viețile oamenilor.

Ar mai fi niște mici probleme de rezolvat până atunci...Trebuie găsite niște semințe din pomul biblic, puse în pământ și îngrijite, până când răsare din nou Pomul Cunoașterii cu toate fructele sale, care după ce vor fi mâncate toate vor asigura revenirea în Rai a Demonului și un nou statut pentru bieții oameni, acela de Zei.

Misiunea pare din ce în ce mai imposibilă. Deja cunoașterea e mult prea mare pentru a fi cuprinsă în mintea omenească...

Chiar autorul dă unele importante lămuriri pe care cititorul are datoria să le știe: povestirile din acest volum au fost scrise la tinerețe și au în ele

„mania noutății până la extravaganta, a paradoxului până la absurd, a răsturnării până la delir.”

Nu cred că Papini avea nevoie să facă aceste precizări. Oricum povestirile sale, stranii dar raționale, sunt cel puțin interesante!

CARTE: „Povestiri stranii” de Giovanni Papini

Scris de Horia Picu

Duminică, 04 Mai 2014 08:38 -
